פָּרָשַׁת תּוֹלְדוֹת

"וַיִּתְרֹצְצוּ הַבָּנִים בְּקִרְבָּהּ" (כה, כב).

וּפֵרַשׁ רַשִׁ"י ז"ל: **"עַל כָּרְחָךְ וכו' רַבּוֹתֵינוּ דָּרְשׁוּהוּ לְשׁוֹן רִיצָה: כְּשֶׁהָיְתָה עוֹבֶרֶת עַל פִּתְחֵי תּוֹרָה שֶׁל שֵׁם וְעֵבֶר, יַעֲקֹב רָץ וּמִפְרְכֵס לָצֵאת, עוֹבֶרֶת עַל פֶּתַח עֲבוֹדַת אֱלִילִים, עֵשָׂו מִפְרְכֵס לָצֵאת. דָּבָר אַחֵר וגו'".**

וְצָרִיךְ לְהָבִין: אִם כְּבָר בִּמְעֵי אִמָּם, כְּשֶׁלֹּא הָיָה לָהֶם בְּחִירָה, נִמְשָׁךְ יַעֲקֹב אַחַר הַטּוֹב וְעֵשָׂו אַחַר הָרַע, לָמָּה נִקְרָא זֶה צַדִּיק וְזֶה רָשָׁע? וְעוֹד, הֲלֹא יָדוּעַ שֶׁנִּתְּנָה הַבְּחִירָה בְּיַד הָאָדָם לַעֲשׂוֹת טוֹב וְרָע, לִהְיוֹת צַדִּיק אוֹ רָשָׁע. וּמִזֶּה נִרְאֶה שֶׁשָּׁרְשָׁם הָיָה זֶה בַּטּוֹב וְזֶה בָּרַע, וְאַחַר כָּךְ רוֹאִים שֶׁזֶּה בֶּאֱמֶת קָרָה לְבַסּוֹף, שֶׁיַּעֲקֹב הָיָה "אִישׁ תָּם" וְעֵשָׂו "אִישׁ שָׂדֶה".

וי"ל דְּהִנֵּה, עֵשָׂו הָיָה מִמִּדַּת הַגְּבוּרָה, וְאוּלַי עַל כֵּן **"וַיֶּאֱהַב יִצְחָק"** אוֹתוֹ, שֶׁהָיָה מִמִּדָּתוֹ. וּבֶאֱמֶת, מִן הַשָּׁמַיִם נִתְּנוּ לוֹ לְעֵשָׂיו כֹּחוֹת גְּדוֹלִים לַעֲקֹר וְלִשְׁבֹּר אֶת כָּל הָרַע מִן הָעוֹלָם, וְעִיקָּר שֹׁרֶשׁ הָרַע הוּא עֲבוֹדַת אֱלִילִים כַּיָּדוּעַ. וְלָכֵן **"עוֹבֶרֶת עַל פֶּתַח עֲבוֹדַת אֱלִילִים, עֵשָׂו מִפְרְכֵס לָצֵאת"**, שֶׁרָצָה לָצֵאת וְלַעֲקֹר אוֹתָם, שֶׁכֵּן לְכָךְ נוֹצַר. וּכְמוֹ שֶׁמּוּבָא בְּשַׁבָּת (קנ"ו ע"א): **"הַאי מַאן דִּבְמַאדִּים יְהֵי גְּבַר אָשֵׁיד דְּמָא, אָמַר רַב אָשֵׁי: אִי אוּמָּנָא, אִי גַּנָּבָא, אִי טַבָּחָא, אִי מָהוֹלָא"**, דְּהַיְנוּ שֶׁיַּעֲבֹד מִמִּדָּתוֹ. רַק כְּשֶׁיָּצָא עֵשָׂו הָרָשָׁע לְעוֹלָם הַהֶסְתֵּר, עוֹלָם בִּלְשׁוֹן נֶעְלָם כַּיָּדוּעַ, הָפַךְ הַקְּעָרָה עַל פִּיהָ, וְהִשְׁתַּמֵּשׁ בְּכֹחוֹתָיו לְהֶפֶךְ.

וּבְזֹאת יִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאֵר מַעֲלַת יַעֲקֹב אָבִינוּ עָלָיו הַשָּׁלוֹם, שֶׁבְּהֵיפֶךְ מֵאָחִיו הִשְׁתַּמֵּשׁ בְּמִדָּתוֹ לְגַלּוֹת רְצוֹן קוֹנוֹ גַּם אַחֲרֵי שֶׁבָּא לְעוֹלָם הַהֶסְתֵּר, וְעָבַד אֶת הַשי"ת בָּעוֹלָם הַנֶּעְלָם עִם מִדָּתוֹ.

וּמִזֶּה יוּבַל כָּל אִישׁ יִשְׂרָאֵל לִקַּח לֶקַח, שֶׁכָּל מִדָּה וּמִדָּה שֶׁנִּתְּנָה לוֹ מִן הַשָּׁמַיִם, נוֹצְרָה דַּוְקָא עִמּוֹ, אִתּוֹ, אֶצְלוֹ, כְּדֵי שֶׁיּוּכַל לַעֲשׂוֹת בָּהּ רְצוֹן קוֹנוֹ, בָּהּ דַּוְקָא. וְאֵינוֹ צָרִיךְ כְּלָל לְבַקֵּשׁ וּלְחַפֵּשׂ מִדּוֹת אֲחֵרוֹת, רַק בְּתוֹךְ מִדָּתוֹ שֶׁלּוֹ יַעֲשֶׂה אֶת שֶׁלּוֹ. וְקַ"ל.